

AÏU BA PHIN LEH BA YN ÌOH JINGPYNIM?

Reuben Warjri

Shuwa ba ngan sngewthuh shisha kaei kaba don bynta shisha ha ka jingthmu ka jingpynim, ngam shym la thikna kaei ban jia long ia nga ynda haba, khadduh kahdwai, U Jisu Un wan paw ha ki lyoh bneng ban ialam ia ki briew jong U sha kata ka jaka kaba U la pynkhreh na ka bynta jong ki. Nga la ju kylli barabor ia lade, “Hato yn shah ne em ia nga ban rung sha ki khyrdop bneng ne yn ñiew lang ia nga lem bad kita kiban ym long kiba bitdor ban ìoh pateng ia ka jingim bymjukut?” Bad man la ka por ba nga la kylli ia kane ka jingkylli, ngam ju lah ban ong HOOID ha ka rukom kaba shlur bad baskhem.

Kumban shu ong noh, nga la sngewthuh kyndiat eh ia ka lad jingpynim, haduh ba nga sngew ba ka jingpynim ka la long kaei kaei kaba jwat bha ban ìoh. Kum ka jingbatai lyngkot, ngam shym la lah ban ngeit kaei ba ka Baibl ka ong shaphang U Khristan uba la lait im namar nga khlem shym la lah ban ìohi ia ka jingkongsan jong U Khrist kum U Nongsiewspah U jong ngi. Kane kam mut satia ba ngam shym la heh la san ban tip shaphang ka

jingsngewthuh ba U Jisu U long U Nongpynim jong ngi lang baroh hynrei ha kajuh ka por pat, nga la don ka jingsngew ba ki don sa kiwei kiei-kiei sha lyndet jong kane ka jingong kaba nga ju ìohsngew barabor, kaba donkam ia ka jingtih bniah bad ka jingsngewthuh ba kham bha. Ka jingbymlah jong nga ban sngewthuh kaei kata ka phang kaba la burieh, ka la long haduh katta katta ba, ka jingong, “U Khrist U la ìap ban pynim ia ngi”, ka la long tang ka jingong ba pynpaw ia ka jingngeit Khristan hynrei ka bym da kit jingmut ei ei ruh em.

Kane ka jingong ka la nang kylla blad shuh-shuh haba nga la shah ialam ban ngeit ba ka jingsmar hukum ka long KA LYNTI ban ìoh pdiang ia ka jingsngewbha bad ka jingkubur ka jong U Blei. Te nga la sdang ia ka jingiaid lynti ka jong nga sha ka jingim bymjukut da ka thong ba ngan pyrshang ban sumar khuid ia ki hukum U Trai da ka jingkyrmen ba ha kawei ka sngi, ngan lah ia kaba ngan sumar ia ka hukum khlem da pynkheĩn ia ka wat tang shisien ruh. Hynrei katba nga dang pyrshang, katta nga dang shem ia lade ba ngam lah ban kot ia kata ka thong ban long uba janai kumba U Kpa jong nga ba ha bneng U long bajanai. Bad haba kren shaphang ka

Ki Jingkdew

<i>Aïu Ban Leh Ba Yn Ìoh Jingpynim?</i>	1
<i>Ka Dor Jong ka Jingpynim</i>	6
<i>Khubor 1888</i>	14
<i>Ka Jingìohi na ka Mynnor</i>	16

jingjanai, nga la ju mut ba ka dei ka jingjanai ha ka jinglong jong nga kaba U Blei U dawa na nga. Nga la ngeit na ka dohnud jong nga baroh ba katba nga dang shem ia lade ba ngam pat lah ban bud thik-thik ia ki jingdawa U Blei, ka dang dei ka dak ba ngam pat la long uba bitdor ban ioh ia ka bneng bad ka bneng ruh kam pat shym la long kaba kloi ban pdiang ia nga lem bad ki jingduna jong nga. Bunsien, nga ju shem ia lade ba nga kynmaw ia ka dkhot ba shem ha ka kitab U Jakob kaba ong, “Namar jar uba sumar biang ia ka hukum baroh kawei, hynrei un jynthut tang ha iwei, u la jar long uba rem noh ha ki baroh.” (Jakob 2:10) Kane ka dkhot ka la nang pynjwat shuh-shuh ia ka jingialeh jong nga. Hynrei la ju don ruh ki sngi ba nga la ju sngew ba nga la lah ban iaaid lyngba kawei ka sngi khlem kano-kano ka jingryngkang ia ka hukum, bad kane ka la pynsngewtynnad ia nga shikaddei eh bad ka la pynlong ia nga ban khie ha ka sngi kaba bud da ka jingkyrmen bathymmai, hynrei tang ban shu duh jingkyrmen noh tang hadien katto katne.

Lada don mano-mano ba phah ia nga ban ai ia ka jingsngew jong nga halor ka gospel kumba nga la tip bad sngewthuh ha kato ka por, ngan jin da la ong kumne. “Ka khubor ka jingkyrmen kaba thala.” Nga ngeit ba katne phi la lah ban sngewthuh ba ka jinglong jingman jong ka system ha kaba ia nga la kha bad ba la pynheh pynsan (ym ban kynnoh ia la ki kmie ki kpa naba ma ki ruh, ha ka jingbymtip, ki long ki mraw jong kane kajuh hi ka system) ka la pynbor ia nga bad baroh kiba don sawdong jong nga ban pdiang ia “kawei pat ka gospel” kaba kyrshan ia ka jinghikai jong ka jingpynim da kaba leh ia ki kam jong ka hukum. Kane ka system ka la long kaba ngam jylliew haduh katta katta ha ka hukum,

haduh ba ka la ialam ia nga ban long kum ki lum Gilboa kiba tyrkhong bad khlem jingthuh jingtep – khlem ka jingkyrmen, khlem ka jingim, bym seisoh bad, kham shyrkhei ban ia kine baroh, khlem U Khrist. Kumba long bun na ki briew kiba nga la ithuh ithaw ha kito ki por, nga la ngeit ba lada nga lah ban leh katto katne ki kam babha, ka jaka ia nga ha bneng kan long kaba thikna, hynrei nga khlem la tip pat haduh katno ka kam babha ka lah biang shisha. Namar kata, ki kam babha baroh kim shym la lah ban pynhun ia ka dohnud jong nga bad ngam juh nang ban iohi ba ka jingialeh jong nga kan kut.

Shuwa ba ka mynsiem ba pynrem ia lade da lade kan ioh bat ia nga, nga la sdang ban shem ia ki jubab kiba nga la ju wad barabor. Ha kaba sdang eh, ka jubab ka wan mynba, ha u snem 2015, nga la tip ba U Blei U la don shisha ia U Khun ban phah. Nga la sdang ban sngewthuh ka mut aïu ba U Blei U ieit ia ka pyrthei katta katta ba U khlem shym la kynran dein na kaban ai ia la U Khun ban long U Nongbah jamin na ka bynta u khun bynriew. Hynrei ngam pat sngewhun hi ka mynsiem naba watla nga la poi sha ka jingsngewthuh bashisha shaphang U Blei bad watla kane ka jingtip ka la nang ai ia ka jingshai “bathymmai” halor ka jingpyim, nga dang iai sahkut sah ha ka jingsngewthuh ba ka jingpynim ka dei da ki kam. Te ha u snem 2016, nga la poi ban tip shaphang ka Open Face Fellowship (ba la ju tip kyrteng mynshuwa kum ka Restoration Ministires) bad ia ki newsletter jong ka nga lah download. Ha kaba sdang, nga la tharai ba ngan lum katba lah ei ki jingthoh halor ki jinghikai ba kren pyrshah ia ka jinghikai lai-ha-uwei bad ba ngan lah ban nang pynlang kham bun shuh-shuh ki jingthoh jingtar halor kane ka subjek, nalar kita ki

jingthoh kiba nga la don lypa bad nga, khnang ba kin long ki lad jingiarap ia nga ha ki “jingiatainia” bad ki bym ngeit haba ka jingiakren halor kane ka subjek ka mih. Hynrei nga khlem shym la poi pyrkhath pat ba ka jingkyndit baphylla ka ap ia nga. Katba nga dang jam na kawei ka issue jong ka *Open Face* newsletter sha kawei pat, nga la poi ban shem ia ka jingshisha bathiang tam shaphang ka hok da ka jingaiei lyngba ka jingngeit bad baroh ki jubab kiba nga la kwah baroh shi jingim jong nga, la pynpaw ha nga da ka kyntien kaba jem bad kaba suk ban sngewthuh. Ka bynta jong nga ka long ba ngan shu ngeit beit ba kaei kaba U Khrist U la leh ka long kaba la biang eh na ka bynta ka jingpynim jong nga.

Haduh kine ki sngi, ka jingsngewnguh jong nga ia U Blei kam lah ban iarynngkat bad kaei kaba U la leh ban pyndonkam ia kane ka ministry kaba don ha ka dewlynnong sha shiliang jong ka pyrthei kum ka atiar ban wanrah ia ka jingshai bad ka jingkyrmen ha ka mynsiem jong nga. Kane ka dei ka kam phylla U Blei. Kane ka dei ka sien kaba nynkong eh ha ka jingim jong nga ba ka jingkyrmen ka kyrsoi ha ka mynsiem namar ba mynta nga la poi ban tip ba ngam hap ban leh ei-ei ban ioh ka ka jingpynim hynrei ka long ka jingai sngewbha U Blei. Mynta ki kyntien, “Namar ka bainong kapop ka long ka jingiap: hynrei ka jingaiei ka jong U Blei ka long ka jingim bymjukut da U Khrist Jisu uba U Trai jong ngi. (Rom 6:23), ki don jingmut ia nga. Bad ruh, ka jingsngewthuh ba ka jingpynim ka long kabym lah ban ioh ka dei kaei-kaei kaba jong ka mynnor. Namar kata, nga da kyntu jur ia ki nongpule jong ngi ban leit sha ka website jong ka Open Face Fellowship

(www.restorationministry.com) bad download ia ka newsletter jong ki bad

kiwei-kiwei ki jingthoh jingtar. Baroh kine phi lah ban ioh khlem da hap siew pisa ei-ei ruh em. Ha ka jingshisha, nga la ioh mynsiem na ka Open Face Fellowship newsletter ban sdang pynmih ia ka newsletter ka jong ngi hangne ha Shillong.

Baroh shi jingim, nga tip ba ka jingiakynduh bad jingiashem jong nga ha kaba iadei bad ka phang jong ka jingim bymjukut bad ka jingpynim ka long kaba pher na kiwei pat. Hynrei ka jingkyndit bad ka jingjyllei jong kane ka jingeh ka paw shynna eh ynda haba, katto katne por mynshuwa, nga la poi ban peit ia kawei ka website kaba kren shaphang ka jingwad jingtip kaba la pynlong da ka Cultural Research Centre kaba ha Arizona Christian University, kaba shem ba ka don ka jingkiew ha ka jingbun jong ki briew ha ri Amerika kiba don ia ka jingsngewthuh ba ka jingpynim ka dei kaei kaei kaba ki hap ban leh ei-ei ban ioh ia ka. Kane ka jingeh ka tyngkhuh bad ka matpdeng jong ka jingiathuhkhana shaphang ka jingiakren hapdeng U Jisu bad u samla riewspah bad kaei kaba kane ka don ban hikai ia ngi.

U samla riewspah u la wan sha U Jisu ban tip kaei kaba u donkam ban leh khnang ba un ioh ia ka jingim bymjukut. Ki kyntien jong u ki long kumne, “Ko Nonghikai babha, ngan leh ia kaba bha aïu, ba ngan ioh ia ka jingim bymjukut?” Ha peit bha kumno ba u pynwan ia ka jingkylli jong u. Da kaba ong, “ngan leh ia kaba bha aïu, ba ngan ioh jingim bymjukut”, u kylli ia kajuh ka jingkylli kaba nga la ju kylli teng mynshuwa, “Kaei bad katno ka kam babha ba nga dei ban leh ban ioh ia ka jingpynim?”

Ka jubab U Jisu ka long, “Hynrei lada me mon ban leit bsut sha kata ka jingim to

sumar ia ki hukum.” U la bteng pat ban jer kyrteŋg ia ki hukum kiba iadei bad ka jingidei u briew bad u parabriew. Ia kine ki kyntien U Jisu la pyndonkam bha ban kyrshan ia ka jingsngewthuh ba ka lynti sha ka jingpynim ka long da kaba sumar hukum. Lada ia kane ka jingong la sot ia ka shabar jong ka context¹, kane ka long thik kaei kaba kane ka jingoren ka i kumba ka ong. Hynrei ka jingiakren kam shym la kut tang hangne. Ia ki kyntien U Jisu, u samla riewspah u la jubab, “Ia kita baroh nga la sumar na myndang khynnah: don aïu pat ba nga dang duna?” Da kaba ong kumne, une u samla riewspah u la pynpaw ba ka jingshaniah skhem jong u ha ka jingsumar hukum ka la nang kham skhem shuh-shuh da kaei kaba U Khrist U i kumba U ong shaphang kumno ban ioh ia ka jingim bymjukut. U la kloï ruh ban phla ba naduh ka jinglong khynnah jong u, u la long uba tista ha kaban sumar hukum bad namar kane, kam dei ban don shuh kano-kano ka jingduna na ka liang jong u. Hynrei shibynta jong ka jinglong jong u, u sngewthuh ba ki jingpyrshang jong u ki long tang “ki jaiñ babit tngit”, lynda kumta, um jin da la wan kynduh khnang ia U Jisu ban kylli ia U kaei ba u dei ban leh ban ioh ia ka jingim bymjukut. Namar kata, ka jingeh jong u ka dang jngai na kaba kan wai noh watla u la long uba iaine h ha kaban sumar ia ka hukum U Blei.

U samla riewspah u la shah ong ban die lut ia baroh ki jingdon jingem jong u bad ai ia ki sha kiba duk, bad hadien kane, un bud ia U Nongpynim. Hynrei ynda haba u iohsngew ia kane, “u la leit noh sngewsih.” Ka jingshisha ba ka jingiakren jong u bad “U Nonghikai babha” ka la kut noh ha ka jingsngewbuhkhoh, ka pynpaw ba baroh ka jingsumar hukum bad ki kam babha ha ka pyrthei kim pat biang ban

pynioh ia u ia ka jingpynim. Ka jingim bymjukut ka shong sa tang ha ka jingngeit jong u briew ha U Khrist bad ha ka jingkloi jong u ban aiti ia la ka mon ha ka mon U Jisu bad pdiang tang ia U kum KATA KA LYNTI SHA KA JINGPYNIM. Kane kam mut satia ba ki shiphew hukum kim long shuh kiba donkam ha kine ki sngi ba mynta lymne ba kim long shuh kum kita ki jingpynthikna shaphang kaei kaba dei bad bym dei, kaba bha bad kaba sniew. Ka jingmut ka long ba ia ka hukum hi ym shym la pynsaiñ dur ban ai jingpynim. Kane ka long kaei kaba U Paul u ong halor kane ka phang:

“Namar lada la lah ai ka hukum kaba lah ban pynim, da shisha ka hok ka da long na ka hukum keiñ.” (Galatia 3:21)

Nalor kata, ka jingsumar hukum, katkum ka jingbuh jingthoh kaba nga dang shu dep sot, ka pynthikna ba ka jingsumar hukum ka long kaba lehnohei khlem U Hukum Baim ban im ha ngi. Shuh-shuh, ka jingngeit ba ka jingkhmih ia la ki khmat ha ka hukum da ka jingkyrmen ba lada ngi leh ia kane, ka jinglong jong ngi kan kylla sha kata kaba phalang shisha ia ka jinglong U Jisu, ka long tang ka jingpynthame u nongshukor ki mynsiem ban pynphai noh ia ki khmat jong ngi na Uta Uba im ym tang ban suh pynim ia ngi hynrei ban ai ruh ha ngi ia ka jingim bathymmai. Lada phi long uwei na kita kiba ngeit ba ka hukum ka long kaba lah ban pynkylla ia phi, nga kyntu ia phi ba phin pynleit jingmut ha kine ki kyntien na ka ktien U Blei:

“Namar ia kata kaba ka hukum kam shym la lah ban leh, naba ka la tlot na kata ka doh, U Blei, da kaba U phah ia U Khun jong U hi ha ka dur ka doh pop, bad ban long ka jingknia namar ka pop,

U la pynrem ïa ka pop ha kata ka doh.”
(Rom 8:3)

“(Namar ka hukum kam shym pynjanai ei ei ruh), bad nalar kata, kaba wallam ïa ka jingkyrmen ba kham bha, da kaba ngi wan hajan U Blei.” (Hebru 7:19)

Bad ym don ka jingpynim hano hano ha uwei pat: naba ym don kawei pat ka kyrteng hapoh ka bneng, ïa kaba la ai hapdeng ki briew, da kaba ka dei ba yn pynim ïa ki.” (Ki Kam 4:12)

Kaei pat keiñ nga don ban ong shaphang ïa lade? Ka long kaba shisha ba ngam pat ïoh mad ïa ka jinglong bajanai kumba katto katne ki khmih lynti ban shem ha u briew uba kam ba U Jisu U im ha u. Hynrei kane nga tip, ba naduh ka sngi ba nga la aiti ïa la ka jingim ha U Khrist, nga don ïa ka jingim ba isih ïa ki kam bymman bad nga dang don ha ka lynti ban long uba janai kumba U kpa jong nga Uba habneng U long Uba janai. Ha kiwei pat ki kyntien, nga long ka kam kaba dang ïai bteng. ïa nga la kha pat ha ka jingim bathymmai bad kumba long uno

uno u khunlung ba dang shu kha, uba ïai bteng ban san na kawei ka sngi sha kawei pat, nga ruh nga dang ïai san ha U Jisu Khrist na kawei ka sngi sha kawei pat. Haba ïadei pat bad ki jingïashem jong nga bad ka phang shaphang ka jingim bymjukut, nga tip ba kadduh kadwai nga la shem ïa ka jingsuk “kaba palat ïa ka jingshemphang” naba kam da dei eh ka jinglong bajanai kaba lah ban pynlong ïa nga uba bitdor ban long u trai shnong ka beng hynrei ka dei ka hok U Khrist ba kup ïa nga kaba pynlong ïa nga uba pdiang hun ha khmat U Blei. Ha ka jingtlot, U long ka bor jong nga bad ha U nga long Uba dap pura (2 Korinth 12:9; Kolossai 2:10). Dei kane kaba pynlong ïa ka jingpynim ka jingaisngewbha U Blei namar ka jingaiei jong U. Ngam donkam ban trei ban ïoh ïa ka. Ka jingiakhun jong nga bad ka pop ka la kut slem bah shuwa ba ngan tip ïa kata ruh. Kaei kaba nga donkam ban leh ka long tang ban shu ngeit bad shah ïa U Khrist ban pynbeit ïa kiei-kiei baorh.

¹ Context (kon-tekst), *n.* ka bynta jong ka jingthoh ne jingkren kaba la ïaid sha shuwa bad kaba bud nadien jong kano kano ka bynta kiba lah ban pynshai ïa kata ka bynta. (ENGLISH-KHASI DICTIONARY, edited by E Blah and L Harrison, Revised edition 1984,)

KA DOR JONG KA JINGPYNIM

Reuben Warjri

jingïakynduh bajwat ba ngi ïa shem ha la ka sngi. Hynrei hapteng kine kiei-kiei baroh, ngi klet, lane lehse, ngim ju poi pyrkhat ka jingeh aïu ba ka pop ka la wanrah ïa ka bneng, khamtam eh ïa U Blei bad U Khun jong U. Ngim sngewthuh tang khyndiat eh ïa ka kuna ba ka bneng ka hap ban siew khnang ban thied biang ïa ngi na ka jingim jong ka jingshah teh mraw ha ka pop.

Ka don kawei ka dkhot ha ka Baibl kaba ai ïa ngi ïa ka jingsngewthuh shaphang kaei ba la dawa na U Blei bad U Khun jong U ban siewspah ïa ngi na ki bor ka jingdum. Dei ha kane ka rukom ba kane ka dkhot ka pynwan ïa ka:

“Namar la thied noh ïa phi da ka dor bah...” (1 Korinth 6:20)

Nga sngewtynnad bha ïa ka rukom pynkylla ktien ïa kane ka dkhot ha ka Baibl Khasi namar ba ka pynpaw ïa ka jingmut bashisha shaphang kaei ba kane ka dkhot ka kren. Haduh katno shisha kata ka jingkhia kata ka dor ka long, ym don mano-mano ruh ban lah ban ong shisha. Hynrei ngi lah ban ïohi khyndiat ïa ka jingkheïnduh ba ka bneng ka la leh na ka bynta jong ngi da kaba tohkit bniah ïa hynriew tylli ki mat kiba nga la ai hangne khnang ba phin pule bad puson halor jong ki.

1. U Blei U la ai ïa ka bneng baroh kawei

Ka mat kaba nyngkong ha kane ka list ka long, ha ka jingai ïa la U Khun, U Blei U la ai ïa baroh kawei ka bneng. Baroh ki kynja baim ha bneng ki don ban ainguh ïa U Kpa bad U Khun namar ka jingim

Ynda haba ka jingïakren halor ka mat jong ki soh jong ka pop ka urlong, kham bunsein, ka jingïakren jong ngi ka shad tawiar halor ka jingeh ba u khun bynriew u ïa kynduh man la ka sngi. Ha ka jingshisha, ki jingeh ba u khun bynriew u ïa kynduh namar kaei kaba jia ha kper Eden, ka bat ïa ka kyrdan ba kongsan tam eh ha ki jingmut jingpyrkhat bad ki dohnud jong ngi. Shibynta na kane ka ka jinglong ka wan na ka jingsngew jong ngi ba ka jingeh jong ngi ka long kaba ratbah haduh katta-katta ba ym don kaei-kaei ruh ha kane ka pyrthei ne ha ka bneng salonsar baroh kawei kaba lah ban ïa nujor bad ka; kaba batai balei ba ngi shem ïa lade bad ïa kiwei de sawdong jong ngi ba ki khñium shi khñium shaphang ki jingeh bad

jong ki. Ha ka jingshisha, dei U Khun Uba la leh lut ia ki kam ka jingthaw jingpynlong. Bunsien ngi shem ba ka Baibl ka ong ia ngi ba U Kpa U la thaw ia kiei-kiei baroh da la U Khun. Kine harum ki long ar tylli ki nuksa na ka ktien U Blei:

“Da U la long kiei kiei baroh: bad khlem ma U ym shym la long kiei kiei ruh kaba la long.” (Ioannis 1:3)

“Naba ha U la thaw ia kiei kiei baroh, ha ki bneng bad ha ka khyndew, kiei kiei kiba lah ban iohi bad kibym lah ban iohi, la ki khet lane ki hima lane ki jingsynshar lane ki bor; ia kiei kiei baroh keiñ la thaw da U, bad ia U; bad U long mynshuwa ia kiei kiei baroh, bad ha U kiei kiei baroh ki iaine lang.” (Kolossai 1:16,17)

Hynrei shuwa ba ka kam ka jingthaw bad jingpynlong ka la sdang, U Blei U la kha ia la U Khun Uba long ha “ka dur ka jinglong tynrai” ka jong U hi. (Hebru 1:3). Ki kyntien, “ka dur ka jinglong tynrai,” kaba paw ha Hebru 1:3 ka thew nyngkong eh ia ka jingshisha ba U Khrist U phalang ia ka jinglong hi ka jong U Blei U Kpa. Hynrei ha kawei pat ka liang, ka pynpaw ruh ba shuwa ka jingwan long briew jong U, U Khun U Blei U la don ia ka met ba kynja Blei ba U Kpa ruh U don. Namar kata, “haba U long ha ka dur U Blei, Um shym la ñiew eh ia kaban bat ban long marryngkat bad U Blei.” (Philipi 2:6). Ka jingshisha ba U Blei U don tang uwei hi U Khun ba la kha, ka pynpaw ba don tang uwei ha baroh ka bneng salonsar uba long shisha kum U Blei ha ka jinglong bakynja mynsiem BAD BAKYNJA MET. Ha kiwei pat ki kyntien, U Blei U don tang ia Uwei Uba lah ban sngewthuh shisha ia U bad ka jinglong jong U. Ym don uno uno uba lah ban sngewthuh shisha ia U Blei bad kaei kaba U long lait

noh na U Khun. Ka ktien U Blei ka jied ban kren ia kane ka jingshisha ha kane ka dur:

“Ym don mano mano ruh ba lah iohi ia U Blei mynno mynno ruh; Uta U Khun ba la kha marwei, Uba long ha ka shadem U Kpa, U hi U la pynpaw ia U.” (Ioannis 1:18)

Kane ka dkhot kam mut ba dei tang U Khun Uba ioh ia ka kabu ksiar ban khmih ia ka dur U Kpa namar U Jisu U la ong ha kawei ka por ba ki angel ruh ha bneng “ki iohi ha la ka sngi ia ka khmat U Kpa jong Nga Uba ha bneng.” (Mathaios 18:10). Kane ka mut ba, nalar ba U Khun U iohi ia ka bynta bakynja met U Kpa, ka mynsiem jong U Khun bad ka mynsiem U Kpa ki don ia ka jingiateg bajan bad bakyrpang bha ba U Khun U lah ban don ia ka jingiadei kaba jan bad kaba kysai tam eh bad U Blei haduh ba ym don da kawei pat ka jingiadei ba U Blei U don bad kiwei pat kaba lah ban kot ia kata ka jingiadei hapteng U Kpa bad U Khun.

Namar kata, ba U Blei Un ai ia la U Khun, ba tang ma U marwei ba long ha ka dur jong U hi, U la ai lut ia kaei kaba U la lah ban ai. Ka long ka jingkheñ duh kaba ratbah eh na ka liang jong U, khamtam lei haba ngi iohi ba ka bynta bakynja met U Khun ka hap ban iaid lyngba ka jingkylla. Kane ka wallam ia ngi sha ka mat kaba ar.

2. Ia U Khun la pynlong kham hapoh ban ia ki angel

Sa shisien pat ka long kaba kongsan ban kren ia ka jingshisha ba ia kiei-kiei baroh la thaw bad pynlong da U Jisu hi kaba pynlong ia U U Nongthaw jong ki angel ruh. Namar ba U bat ia ka kyrdan kum U Nongthaw Nongpynlong jong ki angel baroh, ka long kaba shongnia ba mynba

U dang long ha ka met bakynja Blei jong U, U lah don ha ka kyrdan kaba kham halor ban ia kita kiba U U la thaw. Ha kajuh ka por ruh, ka Baibl hi ka ong ruh ba ynda haba U Khun U la thaw ia U briew ha ka dur jong U, U la thaw ia u ban long kham poh ban ia ki angel. Ki kyntien ha ka kitab Hebru ki kren shai ia kane na ka bynta ka jong ngi.

“Hynrei uwei ha kawei ka jaka u la phla, u da ong: U briew u long aïu, ba Me kynmaw ia u? lane u khun u briew, ba Me wan khmih ia u? Me la pynlong ia u kham poh ban ia ki angel; Me la pynphong pansngiat ia u da ka burom bad da ka jingpyndon burom, bad Me la buh ia u halor ki kam ki kti jong Me.” (Hebru 2:6,7)

Ki kyntien jong kane ka dkhot ka pynpaw ba, wat ha shuwa jong ka jinghap noh jong u briew, ka long kaei-kaei kaba poh bha ia U Khun U Blei ban shim ia ka jinglong briew. Ha kiwei pat ki kyntien, ka bynta bakynja met jong U Khun U Blei ka la hap ban kylla sha kata kaba bat ia ka kyrdan kaba kham hapoh ban ia ki angel kiba ma U hi U la thaw. Bad ngi iohi ia kane ka jingshisha ba la thoh ha ka kitab Hebru ynda haba u nongthoh jong kane ka kot u la bteng ban ong kumne:

“Hynrei ngi iohi ia U Jisu Uba la pynlong kham poh khyndiat ban ia ki angel, na ka bynta kata ka jingshahiap jong U, ba la pynphong pansngiat ia U da ka burom bad da ka jingpyndon burom: bad da ka jingaiei U Blei Un mad ia ka jingiäp na ka bynta baroh.” (Hebru 2:9)

Ha ka jingshisha, ka jingwan long briew U Jisu ka la long kaba kham poh shuh-shuh ynda haba ngi sngewthuh ba na ka daw jong ka pop, u briew u la kylla long u

jingthaw bapoh tam duh ha ka bneng salonsar. U long uba poh duh namar jong ka jinghiar dor kaba la wanrah da ka pop. Hynrei U Khrist U khlem shym la long Uba artatien ban shim ha lade ia ka dur u briew lem bad baroh ki jinghiar dor jong ka. Ha ka jingshisha, ka Baibl ka la ong ba ka dei kaei kaei kaba pynsngewbha eh ia U ban shim ia ka jinglong briew bad ym ia ka jinglong u angel.

“Namar shisha, Um shim ia ki jong ki angel, hynrei U shim ia u symbai U Abraham keiñ. Namar kata, ha kiei kiei baroh ka dei ha ka jingsngewbha jong U hi ba ia U yn pynlong syriem ia ki para jong U...” (Hebru 2:16.17)

[Ia katei ka jingpynkylla ktien la shim katkum ki kyntien ba la don ha ka Baibl phareng, Ka King James Version]

Ka jinglong bapoh ba U Khrist U la hap ban mad ynda haba U shim ia ka jinglong briew la pynpaw kham shai ha ka shithi U Paul sha ki nong Philipi ha kaba u ong ba U Khrist U la shim ha lade ia ka dur u mraw.

“Uba haba U long ha ka dur U Blei, U khlem shym la ñiew eh ia kaban bat ban long marryngkat bad U Blei, hynrei U la pynsuda ia lade, U da shim ia ka dur mraw, haba U la jia long ha ka jingsyriem ki briew.” (Philipi 2:6,7)

Na kine ki kyntien phi lah ban iohi shai bha ba kaei ka pop ka la leh ia u khun bynriew ha kaba iadei bad ka jingiadei jong U bad U Blei. Ha kaba mynnyngkong, la thaw ia u briew ban long u khun U Blei (Lukas 3:38). Hynrei namar ka pop, la pynhiar ia u sha ka kyrdan jong u mraw. Dei kane ka kyrdan ba U Khrist U shim ha lade ynda haba U la kup da ka jinglong briew.

Halor kane, ia ki khmat jong ngi lah ban plie wang ban iohi ia ka jinglong U Khrist kaba dap da ka jingieit bad bym khwan. Kane ka jinglong ka long kaba kham paw bha ynda haba ngi jam sha ka mat kaba lai.

3. U Jisu U iai bat sah ia ka jinglong brierw sha ki bymjukut ki bymjukut

Katkum ka jingthmu ka jingpynim, U Khun U Blei U la hap ban iai long sah u brierw shaduh ki bymjukut ki bymjukut. Ia kane lah ban pynskhem da ki ktien U Paul sha U Timothi ha kaba ia ngi la iathuh ia kane:

“Namar don uwei U Blei, bad uwei U Ksiang ruh hapdeng U Blei bad ki brierw, U Khrist Jisu, Uba U hi ruh u brierw.” (1 Timothi 2:5)

Mynba U Paul u la thoh ia kitei ki kyntien, u la pyndonkam ia ki kyntien ban pynpaw ba wat hapdeng ba u dang thoh ia kane ka shithi ruh, Uta U Ksiang Uba ieng hapdeng U Blei bad ki brierw dang iai long sah ha ka jinglong brierw, ia Uba ngi tip kyrteng kum U Jisu Khrist. Ia kane ka jingsngewthuh lah ban pynskhem da ki kyntien U Jisu hi mynba U la kren ha uwei na ki synran jong U, kumba hynñiew-phew snem hadien ka jingleit noh jong U sha bneng.

“Ma Nga U Jisu Uba phah ia U angel jong Nga ban phla ha phi ia kine kiei kiei ruh na ka bynta kita ki balang: Nga long ma Nga U Thied bad U Khun U Dabid bad Uta U Khlur-step batyngshaiñ.” (Jingpynpaw 22:16)

Ki kyntien, “U Thied bad U Khun U Dabid” kim shym la thew tang ia ka kyrdan ba U Jisu U la bat. Hynrei kine ki kyntien ki pynpaw ia ka jingshisha ba ha

ka por ba ki jingithuh paw kiba pynlong ia ka kitab Jingpynpaw la ai, Uta Uba la pynpaw ia kine ki jingburieh ha u shakri jong U, U long U Jisu Khrist ha ka jinglong brierw.

Sa kawei ka sabut kaba lah ban kyrshan ia kane ka jinghsisha ka dei ba, katkum ka jingthmu ba bymjukut jong U Blei na ka bynta u khun bynrierw, dei tang u brierw hi uba lah ban long u nongmihkhmat jong u khun bynrierw baroh. Na ka daw ba U Adam u la shah jop noh ha U Soitan, ka kyrdan jong u kum u syiem bad u nongmihkhmat jong u khun bynrierw la aiti noh ha ki kti jong u nongshun ki mynsiem. Hynrei namar ka jingjop noh jong U pat, U Khrist U la lah ban weng shuki noh ia U Ksuid na ka kyrdan jong u kum u nongmihkhmat u brierw. Namar kata, kum U Ksiang ba ieng hapdeng jong ngi bad U Blei, U Jisu U bat ruh ia ka kyrdan kum U Nongmihkhmat ba bymjukut jong u brierw. Kane ka iahap bad ka jingthmu bymjukut U Blei ba u nongmihkhmat na ka bynta u brierw dei ban long hi u brierw. Da kumno kumno ruh, ym don u nongmihkhmat jong u brierw lait noh u brierw hi.

“Namar kata, ka la dei ban pynlong ia U ba syriem ia la ki para ha kiei kiei baroh ... namar ha kaba ma U hi U la shah haba la pynshoi ia U, U lah keiñ ban iarap ia kita kiba la pynshoi.” (Hebru 2:17,18)

“Kumta ruh U Jisu U la long U Nongbahkhlieh ka jutang kaba kham bha. Bad kita shisha shibun la pynlong lyngdoh, namar la pynpep ia ki ban neh da ka jingiap: hynrei Une, namar ba U iaisah bymjukut, U don ka jinglong lyngdoh kabym kylla. Namar kata U lah ruh ban pynim janai ia kita kiba wan ha U Blei da U, haba U im ha la ka rta ia

kaban iasaid na ka bynta jong ki.”
(Hebru 7:22-25)

Kitei ki dkhoh hangne ki pynpaw ba ka jingwan long briew jong U Jisu ki wanrah ia bun ki jingmyntoi ha kaba iadei bad ka jingshisha ba U la hap ban iasaid na ka bynta jong ngi.

4. Ka la dei da ka jingiäp ba pynjah burom bad baitriem kaba la pyndonkam ban pynim ia u briew

Naduh mynne, ngi la iohi ba haba U la shim ha lade ia ka jinglong briew, ka long kaei kaei kaba pynpoh bad kaba pynjah burom bha ia U Khun U Blei. Lada kane kam pat shym la biang, U Jisu U la dei sa ban mad ia ka jingiäp ba pynjah burom tam eh bad baitriem tam eh kaba u briew uba im ha kito ki sngi u lah ban tip bad ithuh. Ia kane la kren kyllum da U Paul ha ka rukom ba iahap sur bha ha ka shithi jong u sha ki nong Philipi.

“Uba haba U long ha ka dur U Blei, Um shym la ñiew eh ia kaban bat ban long marryngkat bad U Blei, hynrei U la pynsuda ia lade, U da shim ia ka dur mraw, haba U la jia long ha ka jingsyriem ki briew; te haba la shem ia U ha ka rukom kum U briew, U la leh rit ia lade, haba U la jia long Uba kohnguh wat haduh ka jingiäp, hooid, ka jingiäp ka diengphna keiñ.” (Philipi 2:6-8)

Bun ki Khristan ha kine ki sngi ki pynpaw paidbah khlem kano kano ka jinglehraiñ, ia ka dak u diengphna kum ka pharshi ba ieng pli ia ka jingngeit ka jong ki. Hynrei ka dur u diengphna ka long, ha ki briew kiba im ha ki por U Jisu, ka dak baijli bad baisaitmet. Katkum ka kolshor jong kito ki por, ym don uwei ruh uba kwah ban don ia kano-kano ka jingiadei bad ka diengphna ne bad uno uno ruh uba la

shah pynrem sha ka jingiäp da kaba shu sahnarphna. Sa shisien pat, ki ktien U Paul ki kren kyllum ia kane ka phang ha ka rukom kaba biang tam haba u ong ba ia “U Khrist ba la sahnarphna” U long ha “ki Grik ka jingibieit” naba ym don kaei-kaei ruh kaba pynsngewbha shaphang u briew, bad khamtam eh u syiem, uba shah sahnarphna.

“Hynrei ngi ngi ialap ia U Khrist ba la sahnarphna, ha ki Jiw te ka jingpynthut, bad ha ki Grik pat ka jingibieit.” (1 Korinth 1:23)

5. U Khrist U bat sah ia ki dak shohkhliang ka jingshah sahnarphna shaduh ki bymjukut

Ym dei tang ka jinglong briew ba U Jisu U bat sah sha ki bymjukut. Watla U la mih pat na kiba iäp, da ka doh bym lah ban pyut, hynrei ki sohkhliang ki neh sah kumba lah ban sakhi na ka jingiathuhkhana shaphang U Thomas baartatien, ia uba U Nongpynim ba la mih pat U la bthah ia u ban ktah da lade hi ia ki sohkhliang kiba U Nongpynim U la ioh mynba la sahnarphna ia U.

“Hadien kata U la ong ha U Thomas, To ai hangne ia ka shynriahti jong me, bad khmih ia ki kti jong Nga: to ai hangne ruh ia ka kti jong me, bad to buh ha ka krung jong Nga: wat long te u bym ngeit hynrei uba ngeit.” (Ioannis 20:27)

Ki sohkhliang ruh ki don sa kawei ka jingthmu ban pyndep bad kata ka long ba yn don napdeng kito kiba im bad iäp ki bym pat shym la tip ne ithuh ia U Khrist kiban don ha bneng. Kine ki sohkhliang kin long ki sakhi sabut ban pynshisha ba U la wan ban pynim ia ki. Watla katta ruh, ki riewkhuid kin ym don shuh ia ki sohkhliang ha ki met ki phad ki jong ki

ynda haba kin leit noh sha bneng. Ha kiwei pat ki kyntien, napdeng ki briew baroh, U Khrist Un long tang ma U marwei uban hap bat sah ia ki dak jong ka ia ban sa la leit noh jong ka pop.

6. U Blei U la hap ban pyniap ia la U Khun!

Lehse ka jingmih na ka pop kaba kiba bun kim lah ban sngewthuh ne poi pyrkhath ka long ba U Blei U la hap ban shim ia ka jingim jong U Khun jong U! Kumno ba kane ka long kaba shisha lah ban sngewthuh haba ngi long kiba tip ia ki katto katne ki jingshisha batynrai shaphang ka jingiadei ba don hapdeng U Kpa bad U Khun.

Nalor ba ka Baibl ka la kren da kaba shai bha ba U Kpa lem ba U Khun ki don ka jinglong Blei, ka kren ruh shaphang katto katne ki jingiapher hapdeng jong ki. Kawei na ki nuksa ia kane lah ban shem ha 1 Korinth 8:6 kaba ong, *“Hynrei ia ngi don Uwei U Blei U Kpa, na Uba long kiei kiei baroh, bad ma ngi ha U; bad Uwei U Trai Uba U Jisu Khrist, da Uba long kiei kiei baroh, bad ma ngi da U.”*

Nalor ba ka la kren shai eh halor ka jingshisha ba Uta Uwei U Blei jong ki Khristan U long U Kpa, kane ka dkhot ka ong ruh ia ngi ba, katba U Kpa U long “na Uba long”, U Khun pat U long “da Uba long”; kaba pynpaw ba U Kpa U long ka tyllong jong kiei kiei baroh, kaba kyntup ruh ia ka jingim, bad U Khun U long ka lynti ba lyngba kiei kiei baroh ki poi ban long. Kane ka iahap sur bad kaei kaba nga la ong kham katto katne ba ia kiei kiei baroh la thaw bad pynlong da U Blei lyngba U Khun jong U. Ka jingim, namar kata, ka lah ban mih tang na U Blei marwei. Ia kane ka jingshisha la kren

kyllum da U Paul ha ka shithi jong u sha U Timothi haba u kren shaphang U Kpa.

“Uba tang ma U hi Uba don ka jingbymiap, Uba shong ha ka jingshai kabym lah kot: ia Uba ym don briew uba la iohi, lane ba lah ban iohi: ha Uba to long ka burom bad ka bor bah bymjukut. Amen” (1 Timothi 6:16)

Haba ong ba U Kpa marwei U don ia ka jingbymiap, U Paul um shym la kren pyrshah ia ka jingshisha ba U Khun ruh U don ia ka jingim bymiap. Kaei kaba u apostol u mut ka long ba, U Kpa marwei U long ka tyllong jong ka jingim bymjukut. Bad kum U “na Uba long kiei kiei baroh”, ka shong nia ban ong ba ka jingim bymjukut ha U Khun ruh ka wan na U Kpa. Kane ka long ka jinghikai jong ka ktien U Blei, bad ia ka jingpynshisha ia kane lah ban iohi ha kaei kaba u apostol Ioannis u la thoh ha ka jingbuh jingthoh ka gospel ka jong u shaphang ka jingim U Jisu ha kaba u la jied ban jer kyrteng ia ka jingim bymiap jong U Blei kum “ka jingim ha lade.”

“Namar kumba U Kpa U don ka jingim ha lade, kumta U la ai ha U Khun ruh ban ioh ia ka jingim ha lade.” (Ioannis 5:26)

Peit kumno ba kane ka dkhot haneng ka kren ha ka rukom kaba shai bha ba ia U Khun la ai ka jingim bymjukut da U Kpa. Ka jingshisha ba U Khun U long U bymiap ka long kaba shisha shuwa ka jingwan long briew bad ha ka por ba ia U la kup da ka jinglong briew ruh. Namar kata, ha ka dur briew, ym don kaei-kaei ruh kaba u briew u la lah ban leh da ka bor jong u ban shim noh ia ka jingim jong U Khun U Blei. Ka jingshisha ia kane lah ban sakhi ha ka jingshah sahnarphna.

Ka jingiap da ka jingshah sahnarphna la saiñdur ban long ka atiar ban pynshitom. Uno uno uba shah sahnarphna u hap ban don hapdeng ka jingsaja kaba neh katto katne sngi shuwa ba un iap na ki jingmysaw jong u. Hynrei U Khrist U la iap noh tang hapdeng katto katne kynta hadien ba la sahnarphna ia U. Kane ka jingjia ka la long kaba khyllah haduh katta katta ba uwei na kita kiba la sahnarphna ia U Jisu u la dung da u som jong u na ka krung jong U ban pynthikna ia ka jingsuba jong u. Don tang kawei ka jingbatai ia kane ka jingjia bakhyllah ba la shem ha ka kitab U Isaiah ha kaba ia ngi la ong ba U Blei U la shoh bad pynmong ia la U Khun.

*“Shisha U la bah ia ki jingklusai jong ngi, bad U la kit ia ki jingsngewsih jong ngi: pynban ngi la ñiew ia U ba la pynmong, **ba la shoh da U Blei**, bad ba la pynjunjar.” (Isaiah 53:4)*

***Pynban U Trai U la mon ban pynlwet ia U;** U la pynklusai ia U: haba Men pynlong ia ka mynsiem jong U ka jingainguh namar ka pop.” (Isaiah 53:10)*

Ia kane ruh la pynskhem da U Jisu hi haba, khyndiat por shuwa ba yn kem ia U, U lah maham lypa ia ki synran ba kin dup thut namar jong U naba la iathuhlypa ba U Blei Un “shoh ia u nongsharai.”

“Mynkata U Jisu U la ong ha ki, phi baroh phin thuh na nga ha kane ka miet, naba la thoh: Nang shoh ia u nongsharai bad yn pynsaphred ia ki langbrot jong ka kynhun.” (Mathaios 26:31)

U Blei U la pyndep ia kane ka bynta da kaba pynkhlad ia lade na U Khun (pule

Mathaios 26:46). Namar ba U long shabar jong U Tyllong jong ka jingim, U Jisu U la iap. Ban kren lyngkot, U Blei U la hap shim ia ka jingim U Khun jong U hi Uba khlem shym la long Uba bitdor ban shah pyniap. Lada u briew uba sniew bad uba pop u shem ba ka long kaba eh ba un leh kum kane ka jait kam, katno tam lei ka long kaba eh ia U Blei Uba hok ban pyndep ia kane ka bynta jong ka jingthmu ia ka jingpynim.

Watra ka dang don bun kiei-kiei ban ong halor kane ka subjek, nga kyrmen ba lyngba kane ka jingthoh balyngkot, phi lah long kiba kham sngewthuh ba haduh katno ka kuna ba ka bneng ka la hap ban siew khnang ban siewspah ia ngi na ka pop. Ym don kano-kano ka jingpyrshang u briew ne ka spah pyrthei kaba lah ban siew kylliang ia kaei kaba ka bneng ka la leh na ka bynta u briew. Lada nga hap ban kren ha ka kyntien bad ka sur jong ka pyrthei, u khun bynriew u don ia ka kuna kaba khraw bah ba u hap ban siew. Hynrei ainguh ia U Blei ba ia kane ka kuna la siew lut da U Trai bad U Nongpynim jong ngi, U Jisu Khrist. U la jied bad siew ia ka da la ka jong ka jingim! U apostol Petros u la pynpaw ia kane ha ka rukom kaba shongkun shisha haba u ong, *“Haba phi tip ba ym da kiei kiei kiba sep, kum ka rupa lane ka ksiar, ba la siewspah ia phi na kata ka jinglong jingim bathala jong phi ia kiba la aiti pateng la pateng na ki kpa; hynrei da ka snam bakordor kum ka jong u khun langbrot bakhlem pop bad bakhlem thohbria, ka jong U Khrist keiñ. (1 Petros 1:18)*

Ka long kaba kham paw shuh-shuh ba ka jingpynim ka long ka jingaisngewbha. Kaei-kaei baroh kaba ka donkam ban leh ban pyllait ia ngi na ka pop, lah dep leh lut da U Blei bad U Khun. Bad ka kuna

baroh kaba la donkam ban siew khnang
ban thied ĩa ka jingim jong ngi na ki kti U
Soitan, U Khrist U la leh ĩa kata da la ka
jingim.

*Jisu siew kuna
Ngam lah ban siew dor;
Ĩa ka pop bapynjakhlia
U pynkhuid kum ka ĩor.*

Ha kaba ĩadei bad kane ka subjek kaba la
wanrah hangne, nga sngew ba ka long
kaba bitdor ban ong ba nga hi shismet
nga sngew ba ki kyntien jong kawei na ki
jingrwai ĩiam ba nga sngewtynnad eh, ka
kren shai bha halor kane ka phang ha ka
rukomp kaba skhem bad bym don kano-
kano ka jingsngew artatien:

(“Nga Sngew Nongpynim Ong”, Mrs
Elvina M. Hall, *Ki Jingrwai Jong Ka
Gospel*, ba la pynmih da ka balang
Seventh-Day Adventist, Khasi Jaiĩtia
Conference, Meghalaya, 1998)

KHUBOR 1888

Ka “Khubor 1888” ka dei ka bynta jong kane ka newsletter kaba pynleit jingmut ha ki jinghikai jong U E. J. Waggoner halor ka subjek jong ka hok da ka jingngeit ha U Jisu Khrist kumba ka paw ha ka kot ka jong u, *U Khrist bad Ka Hok Jong U* kaba la pynmih ha u snem 1890. Ka jinglong bym pawnam jong kane ka khubor hapdeng ki Adventist ka la pynlong ia ka ba kan shah kyntait mardor da ka balang Seventh-Day Adventist ynda haba la wanrah ia kane ka mat ha ka jingialang dorbar ka jong ki, ka General Conference, kaba la pynlong ha u snem 1888, ha Minneapolis, Minnesota.

Na kane ka daw, tang khyndiat eh la kren shaphang kane ka jingjia haduh ba bun na ki briew ki don ha ka jingumdum halor kaei kaba ki nonglam ktien ki jong U Blei ki la don ban tyrwa ha ki briew ki jong U. Ngì khlem shym la poi pyrkhat ba kane ka khubor ka don ha ka ia ki mawlynnai bakordor ka jingshisha kaba don ha ka ia ka bor ban dkhat ia u khynjri ka jingdum ba teh ia ka mynsiem briew kaba thrang ia ka umpohliw ki um ka jingim kaba kyrsoi na U Mawsiang ka jingpynim ka jong ngi – U Jisu Khrist Uba U Trai jong ngi.

Namar ba ki nongtrei jong ka Christ In You Ministries ki long kiba kut jingmut ban pynbna pyrthei ia kane ka khubor baphylla, ngi sngewkmen shisha ba da ka jingaiei U Blei ngi lah ban iasam lem bad ki nongpule jong ngi ia kane ka khubor kaba la bun-bun snem la burieh na ngi.

Ha man la kawei-pa-kawei ka issue jong kane ka newsletter, ngin shon ia ka lynnong bathymmai katkum ba la pynwan ha ka kot jong U Waggoner.

LYNNONG I
KUMNO BA NGIN SHIM İA U KHRIST?
Ellet Joseph Waggoner

Hynrei kumno ba ngi dei ban shim İa U Khrist? Kumba U la pynpaw İa lade sha ka pyrthei, katkum ka jingphla ba U la phla shaphang İa lade. Ha kato ka jingiakren baphylla ba la buh jingthoh ha ka kitab U İoannis ka lynnong ba san, U Jisu U ong, “Namar kumba Uta U Kpa U pynmih İa kiba İap bad U pynim İa ki, kumta ruh U Khun U pynim İa kiba U mon. Namar U Kpa Um bishar İano İano ruh, hynrei U la ai İa ka jingbishar baroh ha U Khun: ba baroh kin burom İa U Khun kumjuh kumba kin burom İa U Kpa Uba la phah İa U.” Dkhot 21-23.

Ha U Khrist la ai İa ka bor ba ha khlieh tam eh, kaba long ka jingbishar. U dei ban İoh İa kajuh ka burom ba dei ka hok jong U Blei bad ka daw ba U long U Blei. U synran baieit u phla İa kane ka jingphla, “Ha kaba mynnyngkong U la don U Ktien, bad Uta U Ktien U la don bad U Blei, bad Uta U Ktien U la long U Blei.” İoannis 1:1. Ba Une U Ktien bakynja Blei U long U Khrist, la pyni ha ka dkhot 14: “Uta U Ktien U la kynja doh, bad U la shong sah hapteng jong ngi; (bad ngi la İoh khmih shaiñ İa ka burom ka jong U, ka burom kaba da kat ka jong Uba la kha marwei na U Kpa), ba la dap da ka jingaiei bad da ka jingshisha.”

“Ha kaba mynnyngkong U la don U Ktien.” Ka jingmut jingpyrkaht u briew kam lah ban bat bad sngewthuh İa ka jingilan jong ka por ba la kren hangne. Ym shym la ai ha ki briew ban tip bad sngewthuh myno bad kumno İa U Khun la kha; hynrei ngi tip ba U long U Ktien bakynja Blei, ym tang shuwa ba Un wan

sha kane ka pyrthei bad İap, hynrei ha shuwa ba yn thaw bad pynlong İa ka pyrthei. Khyndiat por ha shuwa ka jingshah sahnarphna jong U, U duwai, “Te mynta, ko Kpa, to pyndonburom ma Me İa Nga lem bad ma lade da kata ka burom kaba Nga la don bad Me mynshuwa ba la long ka pyrthei.” İoannis 17:5. Bad palat hynñiew spah snem shuwa ka jingwan banyngkong ka jong U, İa ka jingwan jong U la İathuhlypa kumne da ka ktien ba la

pyrsad mynsiem: “Hynrei ma pha, ka Bethlehem Ephrathah, la pha long kaba rit hapteng ki hajar Judah, na pha keiñ un mih ha Nga Uwei U ban sa long U Nongshynshar ha Israel; Uba ka jingmih jong U ka long na mynhyndai, naduh bymjukut.” Mikah 5:2. Ngı tip ruh ba U Khrist “na U Blei U la mih noh” (İoannis 8:42), hynrei kane ka la jia naduh mynhyndai ha ki İa ba jlan bha jong ka bymjukut bad ka long kham palat ban İa kaei kaba ka jingmut jong u briew ka lah ban sngewthuh.

KI JINGÏOHI NA KA MYNNOR

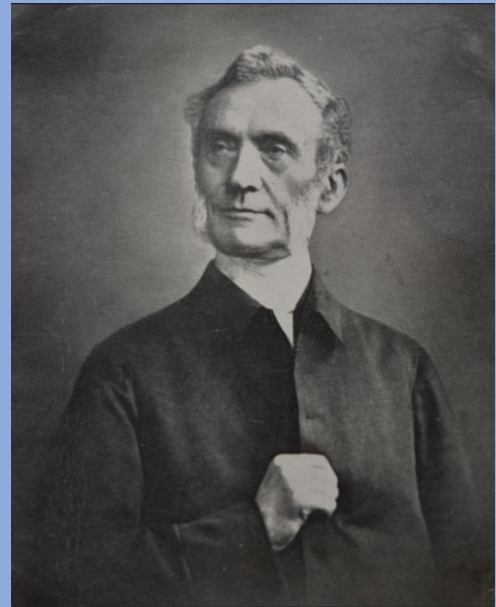
KA JINGPYNKHLAIÑ ÌA KA JINGNGEIT (1842) – U GEORGE MÜLLER, GEORGE MÜLLER CONVICTIONS AND TEACHINGS, LYNNONG 1, KI SLA 6 – 8

Phi kylli, “Kum u riewngeit bashisha, kumno ba ngan lah ban pynkhlaiñ ìa la ka jingngeit?” Ka jubab ìa kane ka long kumne:

“Ka jingai babha baroh bad ka jingai bajanai baroh ka long na jrong, kaba wan hiar na U Kpa ka jingshai, bad Ubym don ka jingkylla shuh, lymmne ka syrngiew kaba shat da ka jingkylla.” (Jakob 1:17)

Namar ba ka jingsan jong ka jingngeit ka long ka jingai babha, ka dei ban wan na U Blei, bad namar kata ngi dei ban pan na U ìa kane ka jingkyrkhu. Hynrei, kine harum ki long ki lad bad ki lynti ba ngi dei ban pyndonkam:

1. Ka jingpule bniah ìa ka ktien U Blei, ryngkat bad ka jingpuson halor jong ka. Lyngba ka jingpule ìa ka Ktien U Blei bad khamtam lyngba ka jingpuson ha ka Ktien U Blei, u riewngeit u nang ìai tip shuh-shuh ìa ka jinglong U Blei bad Un lah ruh ban ìohi, nalar ka hok bad ka jingbymshah shiliang ka jong U, katno ba U long Uba sbun, Uba ieit, Uba dap da ka jingaiei, Uba isynei, Uba khraw, Uba stad, bad Uba ìaينه. Namar kata, hapdeng ka jingduk, ka jingshitom, ka jingsngewsih kthang ha la ka longiing longsem, ka jingeh ha ka jingtrei jingktah jong u, ka jingbymbiang ka jingtrei jingktah ne ka kamai kajih, un shaniah ha

U George Müller

U George Müller (1805-1898) u dei nongialap Khristan bad U Direktor jong ka iing ba ri ìa ki khun swet, Ka Ashley Down Orphanage ha Bristol, kaba ha ri Bilat, uba la sumar sukher ìa 10,000 ngut ki khun swet ha ka jingim jong u. Shuwa ka jingkylla ka jong u ha u snem 1825, ym don mano-mano ruh ba lah ban mutdur ba u khynnah samla bapop kum une un poi ban long uba ratbah eh ha ka jingngeit ka jong u ha U Blei bad uba khlaiñ ha ka jingduwai. Ka kam jong U Müller bad ka tnga ka jong u ban sumar ìa ki khun swet ka la sdang ha u snem 1836. Ki briew ki ithuh bha ìa u kum u briew uba don ka jingngeit kaba khraw, ubym ju pynpaw pyrthei ìa ka jingdonkam ka jong u ne ubym ju pan donation na kiwei. U lah pynshong skul ìa ki khynnah kiba don hapoh ka jingsumar ka jong u, haduh ba u la shah kynthoh ha kiwei ba u pynheh pynsan ìa kiba duk ha ka kyrdan kaba kham halor ban ìa kaei kaba ki dei ban don. U la seng ruh ìa 117 tylli ki skul kiba la tyrwa ìa ka jinghikai Khristan ìa palat 1,20,000 ngut ki khynnah, kiba bun na ki ki long ki khun swet.

ka jinglah U Blei ban iarap ia u, namar ym dei tang ba u tip na ka ktien jong U ba U long Uba khlaiñ bor tam bad U don ka jingstad babymjukut, hynrei U la iöhi ruh ia kawei ka jingjia hadien kawei pat ha ki Jingthoh Bakhuid ba ka bor bad ka jingstad bymjukut jong U la pyntreikam ha kaban iarap bad pyllait ia ki briew jong U. Un shaniah ha ka jingkloi U Blei ban iarap ia u, ym tang namar ba u la tip na ki Jingthoh haduh katto U Blei U long Uba sbun, Uba bha, Uba isynei, Uba dap da ka jingaiei bad Uba iaineh, hynrei namar ba U la iöhi ruh la bunsien bunwat ha ka Ktien U Blei ba kumno U la pynshisha ia lade ba U long kumta. Bad ka jingpuson halor kane, lada ngi lah poi ban ithuh ia U Blei lyngba ka jingduwai bad ka jingpuson halor ka Ktien jong U hi, kan ialam ia ngi, lada ym dei ia baroh ruh, da ka jingsngewskhem ban shaniah ha U. Namar kata, ka jingpuson halor ka Ktien U Blei kan dei kawei na ki lynti kaba kyrpang bha ban pynkhlaiñ ia ka jingngeit jong ngi.

2. Haba dei bad ka jingsan bad kawei pa kawei ka jingaiei U Mynsiem, ka long kaba kongsan tam eh ban thrang ban pynneh ia ka dohnud babeit bad ka jingiatiplem kaba bha, bad namar kane ngi kiar na kaban ban leh ia kiei-kiei kiba pyrshah ia ka jingmut jingpyrkhat U Blei, la ka long ba ngi leh da ka jingtip ne da jingmlen jong ngi, bad ka long kumjuh ruh ha kaba iadei bad ka jingsan ha ka jingngeit. Kumno keiñ kan long kaba lah ia nga ban bteng ban leh ia kiei-kiei baroh da ka jingngeit ha U Blei ha kaba iadei bad kiei-kiei baroh, lada barabor nga mlien ban pynsngewsih ia U, bad nga wad lad wad lynti ban iaid lait noh na ka jingpyndonburom bad ka burom jong U ha Uba nga kam ba nga ngeit, ha Uba nga kam ba nga shaniah? Baroh kata ka jingskhem jong nga ha U Blei, baroh kata

ka jingshaniah jong nga ha ki por ka jingsaja, kin um lut lada nga don ka jingiatiplem kaba pynsngewrem, bad lada ngam bret noh ia kata ka jingiatiplem ba pynsngewrem hynrei nga dang iai leh ia kiei-kiei kiba pyrshah ia ka jingmut jingpyrkhat U Blei. Bad lada, ha kano-kano ka por, ngam lah ban shaniah ha U Blei namar ka jingiatiplem bapynsngewrem, te ia ka jingngeit jong nga la pyntlot noh da kata ka khyllipmat ka jingbymshaniah. Naba ka jingngeit lem bad kawei-pa-kawei ka jingtynjuh bathymmai, la lah ban man khlaiñ da kaba shaniah ha U Blei bad lah ban iöh jingiarap, ne ka lah ban man tlot da kaba ym shaniah ha U – bad ka mon kan nang duh shi duh ban peit beit tang sha U, bad ka jingmlen ban shaniah ha lade ka sdang ban kyrsoi ne iöh mynsiem. Kawei na kine kan urlong beit ha kawei-pa-kawei ka jingjia. Ka dei ia ngi ban rai ban shaniah ha U Blei, bad lada ka long kumta ngin ym shaniah ha lade, ne ha ki parabriew, ne ha ki jinglong jingman sawdong jong ngi, ne halor kiei kiei nalor kine; lane ngi DEI ban shaniah ha kawei ne ha kino-kino na kine, bad haba kumta ngin YM shaniah ha U Blei.

3. Lada ngi thrang shisha ba ka jingngeit jong ngi kan iöh bor, ngim dei ban kynran dien na ki lad kiba ngi lah ban shah tynjuh, bad namar kata, lyngba ka jingshah tynjuh ngi long kiba la shah pynshaitbor. Ha ka jinglong tynrai jong ngi, ngim sngewtynnad ban hap ban iadei kam tang bad U Blei marwei. Lyngba ka jinglong jong ngi ban iajngai na U Blei ngi kynran dien na U bad na kiei-kiei kiba iadei bad ka bymjukut. Kane ka bat sah ia ngi kumno re kumno, wat hadien ka jingkha pat ruh. Namar kata, kum kiba ngeit ruh, ngi don ia kajuh ka jingkwah ban kynran dien na kaban ieng marwei bad U Blei – na kaban shaniah tang ha U,

na kaban khmied tang sha U – hynrei kadei tang ha kane ka khep ha kaba ngi dei ban don lada ngi kwah shisha ba ka jingngeit jong ngi kan khlaiñ. Katba nga dang don ha ka khep ha kaba nga shah tynjuh ha ka jingngeit ha kaba iadei bad ka met jong nga, ha ka longiing longsem jong nga, ka jingshakri jong nga ia U Trai, ka kam jong nga, bad kiwei kiwei de, katta ngan dang kham ioh ia ka kabu ksiar ban iohi ia ka jingiärap bad jingpyllait U Blei – bad ha man la ka por, ha kaba U iärap bad U pyllait ia nga, kan iälam sha ka jingpynkhlaiñ ia ka jingngeit jong nga. Hynrei halor kane ka jingshaniah, u parabangeit um dei ban kynran dien na ki khep, ki jinglong, ki jingiäkynduh, ha kiba ka jingngeit jong U yn shah tunjuh; hynrei da ka jingkmen u dei ban pdiang ia ki kum ki kabu ksiar ha kiba un lah ban iohi ia ka kti U Blei ba ka kner na ka bynta jong u ban iärap bad ban pyllait ia u, bad lyngba kane, ia kane ka jingngeit jong u lah ban shah pynkhlaiñ.

4. Ka mat kaba khadduh bad kaba kongsan na ka bynta ka jingpynkhlaiñ ia ka jingngeit jong ngi ka long ba ngi shah ia U Blei ban trei na ka bynta jong ngi, ynda haba ka ia jong ka jingtynjuh ka wan, bad ngin ym ialeh ban wad lad wad lynti ban pyllait ia lade. Hangno hangno ba U Blei U la ai jingngeit, U lah ai ruh, nalor kiwei kiwei de ki daw, na ka bynta ba ia ngi yn shah tynjuh. Hooïd, kam ppher haduh katno kata ka jingngeit jong ngi ka lah ban long, U Blei Un tynjuh ia ka – hynrei tang da kane ka kyndon: ba kumba ka long ha man la kawei-pa-kawei por ba U iälam ia ngi da ka jingjemnud, suki-pa-suki, da ka jingiäishah, kumta ruh ka long ha kaba iadei bad ka jingtynjuh ia ka jingngeit jong ngi. Ha

kaba nyngkong, ia ka jingngeit jong ngi yn shah tynjuh tang khyndiat eh ha kaba ianujor bad kaei kaban sa long hadien habud, namar ba U Blei Un ym lynshop ha ngi kham palat ban ia kaei kaba U kloï ban pynlah ia ngi ban shah. Te mynta, haba ka jingtynjuh ka jingngeit ka wan, ka jinglong jong ngi ka noh ban duh jingshaniah ia U Blei, hynrei pynban kan shaniah ha lade, ne ha ki lok ki jor jong ngi, ne ha ki jinglong jingman sawdong jong ngi. Ngin kham kwah ban thaw ia ka lad ka lynti ka jong ngi hi, la ka long da kumne ne da kumtai, ban ia kaba ngin shuh khmied beit tang sha U Blei bad ban ap ia ka jingiärap jong U. Hynrei lada ngim iäishah ban ap ia ka jingiärap U Blei, lada ngi thaw ia ka lad ka lynti da lade hi, kan long biang kumjuh ynda haba ia ka jingngeit jong ngi yn shah jingtynjuh biang – bad namar kane, ha man la kawei-pa-kawei ka jingjia ba kum kane, ka jingngeit jong ngi kan nang tlot. Hynrei lada ka long da kumwei pat, ba ngi ieng skhem khnang ba ngin lah ban iohi ia ka jingpynim U Blei, ban iohi ia ka kti jong U ba kner na ka bynta jong ngi, ban shaniah tang ha U, te ka jingngeit jong ngi kan san; ha man la kawei-pa-kawei ka jingjia ha kaba ka kti U Blei ka kner na ka bynta jong ngi ha ka ia jong ka jingtynjuh ia ka jingngeit jong ngi, ka jingngeit jong ngi kan kham san shuh-shuh. Namar kata, lada ia ka jingngeit u parabangeit yn shah pynkhlaiñ, u dei ban ai por ia U Blei khamtam eh, Uba tynjuh ia ka jingngeit jong u khnang ba ha kaba kut Un lah ban pynshisha ha la u khun, haduh katno U long Uba la kloï ban iärap bad ban pyllait ia U ha ka ia kaba biang na ka bynta jong U.

These lessons from the pen of George Müller have been used of the Lord to shape our lives and ministries. See too George Müller: My Journal, also available from Chapel Library.

Compiled by HeartCry Missionary Society. The HeartCry Missionary Society began in 1988 in Peru with a desire to aid native missionaries so that they might reach their own peoples and establish biblical churches among them. Since then, the Lord has expanded its borders to include not only Latin America, but also Africa, Asia, Europe, the Middle East, and Russia. The goal of the ministry is to facilitate the advancement of indigenous missionaries throughout the world. Its strategy consists of four primary components: financial support, theological training, Scripture and literature distribution, and the supply of any tool necessary to facilitate the completion of the Great Commission. It currently supports approximately 200 missionary families in 28 countries around the globe.

HEARTCRY MISSIONARY SOCIETY
PO Box 3506
Radford, VA 24143-3506

Phone: (540) 707-1005
info@heartcrymissionary.com
www.heartcrymissionary.com

© Copyright 2015 Chapel Library: annotations. Printed in the USA. Permission is expressly granted to reproduce this material by any means, provided

- 1) you do not charge beyond a nominal sum for cost of duplication
- 2) this copyright notice and all the text on this page are included.

Chapel Library is a faith ministry that relies entirely upon God's faithfulness. We therefore do not solicit donations, but we gratefully receive support from those who freely desire to give. Chapel Library does not necessarily agree with all the doctrinal positions of the authors it publishes.

Worldwide, please download material without charge from our website, or contact the international distributor as listed there for your country.

In North America, for additional copies of this booklet or other Christ-centered materials from prior centuries, please contact

CHAPEL LIBRARY
2603 West Wright Street
Pensacola, Florida 32505 USA

Phone: (850) 438-6666 • Fax: (850) 438-0227
chapel@mountzion.org • www.ChapelLibrary.org

Ki Nonglam Khubor Ka Jingshisha ka long kawei na ki lynti ba ka Christ In You Minsitries ka pyndonkam ban pynïoh biang ïa ki jingshisha kiba la jah bad ba la shah ïuh roit. Ngi kyrmen ba lyngba kane ka lynti, ngi lah ban pynshlur ïa ki nongpule jong ngi ban wad ïa ka jingshisha kum ka spah baburieh. ïa kane ka newsletter la shon shishen shi bnai bad kiba kwah, ki lah ban ïoh ïa ka khlem da hap ban seiw pisa.

Ym dei tang ba ngi ai jingbit hyrei ngi pyshlur ruh ba lada don kino kino kiba kwah ban shon bad ka jingkopy ïa kane ka newletter, ki lah ban leh ïa kata halor ka kyndon ba ki pynneh pynsah ïa ka kyrtenng, ki number phone bad ka email address jong kane ka ministry bad jong ka newsletter.

Phi lah ban phone ïa ngi ha kine ki number:

+91 87942 62391

+91 82588 77230

+91 70059 10655

+91 70056 73218

Email: ciyministries04@gmail.com

Facebook page: Christ in you Ministries – khasi

Website: www.christinyouministry.info

Ka Jingpynshai ba Ngim Kam

Ki jingpyni jingmut ha kane ka newsletter kim da dei eh ki jingsngewthuh jong ka Christ In You Ministries.

La Shon bad Pynmih da:

***Ka Christ In You Ministries,
Meghalaya, India***